

Datum
23 juni 2020

Zaaknummer
2020-007246

Inlichtingen
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 13

Openbaar

Onderwerp

Integrale afweging natuur en energie

Beslispunten

- Kennisnemen van de perspectieven om natuur(ontwikkeling) en energieopwekking en te combineren op een drietal locaties.
- Besluiten om conform de voorstellen en aandachtspunten uit deze brief de locaties verder te onderzoeken.
- Het besluit actief naar relevante doelgroepen en de Gelderse inwoners te communiceren.

Bevoegdheidengrondslag

- Artikel 158, eerste lid, onder a, Provinciewet

Portefeuillehouder

Peter Kerris

Ambitie en thema

- Ambitie 2 Duurzaam
- Ambitie 3 Natuur en Cultuur

Afdeling

Programmering

Samenvatting t.b.v. openbare besluitenlijst

Gelderland schakelt over op hernieuwbare energie. We zien dat bewoners en bedrijven steeds meer zonnepanelen op daken leggen. Ook in het landschap zijn steeds meer zonnevelden en windmolens te zien. We moeten in Gelderland samen uitvinden hoe we dat zo goed en efficiënt mogelijk doen. Daarbij heeft elke vierkante meter al een bestemming of functie, de ruimte is schaars. De Regionale Energiestrategieën die in zes regio's in Gelderland worden opgesteld spelen daarin een belangrijk rol. In de praktijk zien we steeds meer initiatieven om functies met opwekking van duurzame energie te combineren. Energieopwekking en beschermen van onze natuur gaan daarbij moeilijk samen. Onze Gelderse natuurgebieden leveren een belangrijke bijdrage aan de biodiversiteit en de kwaliteit van de Gelderse leefomgeving. Dit zijn niet de

Datum
23 juni 2020

Zaaknummer
2020-007246

Blad
2 van 13

gebieden waar we de grote stappen gaan maken die nodig zijn voor de energietransitie. Maar is energieopwekking in bijzondere gevallen soms wel te combineren met (ontwikkeling van) natuur? Op een aantal bijzondere locaties in het Gelders Natuurnetwerk speelt die vraag. Deze locaties zijn bijzonder omdat ze in het natuurnetwerk liggen en een sterke relatie hebben met een andere gebruiksfunctie dan natuur. Het gaat over [buiten verzoek] [buiten verzoek] een voormalige stortplaats in de gemeente Hattem en [buiten verzoek] [buiten verzoek] GS willen op deze locaties onderzoeken of natuur en energieopwekking elkaar kunnen versterken. Voor een aantal andere locaties bekijken GS of deze zich er voor lenen om ook nader te onderzoeken.

1 Aanleiding (inleiding) / bestaand beleid

Onze natuurgebieden in het Gelders Natuurnetwerk (hierna: GNN) zijn niet de gebieden waar we de grote stappen gaan maken die nodig zijn voor de energietransitie. Maar is energieopwekking in bijzondere gevallen soms wel te combineren met (ontwikkeling) van natuur? Op een aantal bijzondere locaties in het GNN speelt die vraag. Deze locaties zijn bijzonder omdat ze in het natuurnetwerk liggen en een sterke relatie hebben met een andere gebruiksfunctie dan natuur. Het gaat over [buiten verzoek] [buiten verzoek] een voormalige stortplaats in de gemeente Hattem en [buiten verzoek] [buiten verzoek] In deze brief gaan we in op perspectieven voor deze drie locaties op basis van gesprekken met de initiatiefnemers en we geven per casus een voorstel voor een vervolg. Voor een aantal andere locaties bekijken we of deze zich er voor lenen om ook nader te onderzoeken. GS nemen hier binnenkort ook een besluit over.

[buiten verzoek]

Datum
23 juni 2020

Zaaknummer
2020-007246

Blad
3 van 13

Huidige beleid

De huidige verordening biedt weinig mogelijkheden voor nieuwe ontwikkeling in het GNN. Een ontwikkeling is alleen mogelijk als er sprake is van een groot openbaar belang en er geen reële alternatieve locaties mogelijk zijn. Dan moet er nog wel gecompenseerd worden door ergens anders extra natuur toe te voegen. Deze criteria leiden ertoe dat er in de praktijk geen combinaties van functies met natuur afweegbaar zijn in het GNN. Op basis van de huidige verordening zijn de initiatieven op de drie locaties niet mogelijk.

Relatie met de nieuwe omgevingsverordening

Op dit moment wordt gewerkt aan de nieuwe omgevingsverordening. Uitgangspunt is om ruimte in te bouwen om belangen af te kunnen wegen. Ook voor de natuurregels is aan een (nu nog ambtelijk) voorstel gewerkt. Met dit voorstel is er meer ruimte voor een afweging op deze drie locaties. Voor de voortgang van deze drie locaties is een zo snel mogelijke aanpassing en inwerkingtreding van de verordening voor het onderdeel GNN nodig.

In de Statenbrief 'Modulaire Actualisatie Omgevingsverordening en botsproef' die ook op 23 juni 2020 voorligt in GS, wordt voorgesteld de benodigde wijziging van de verordening in de eerste module met wijzigingen (module 1A) op te nemen. Dit betekent dat GS eind september/begin oktober 2020 inhoudelijk besluiten over dit voorstel. Naar verwachting besluiten PS dan in februari/begin maart 2021, waarna de actualisatie van de verordening in werking treedt.

Relatie met Natura 2000

De locaties **buiten verzoek** Hattum liggen zowel in GNN als in het Natura 2000-gebied Veluwe. Natura 2000-gebieden kennen een Europese beschermingsstatus. Een ontwikkeling is mogelijk als er geen significant negatieve effecten optreden op de beschermde flora en fauna waar het Natura 2000-gebied voor is aangewezen. Als significante effecten niet uit te sluiten zijn is een vergunning nodig op grond van de Wet natuurbescherming. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd gezag voor de uitvoering van deze wet.

Relatie met RES en de praktijk

De vraag of er op deze drie locaties een combinatie van natuur en energie mogelijk is, is een andere vraag dan waar je de grote opgaven van de energietransitie in Gelderland moet realiseren. Ons GNN is niet de plek waar we de grote stappen maken voor de energietransitie. Een afweging in het GNN is slechts in uitzonderlijke gevallen afweegbaar. In de RES-en bekijken we samen met onze partners in de regio's waar en hoe we die grote opgave wel kunnen realiseren. Het principe van een voorkeursvolgorde is daarbij het uitgangspunt voor zonne-energie. Daarbij staan op hoofdlijnen de volgende uitgangspunten centraal:

1. Maak zo optimaal gebruik van stedelijke locaties waar de ruimtelijke impact minimaal is
2. Kies daarbuiten de locaties zorgvuldig

Het Rijk heeft dit ook opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie. De voorkeursvolgorde houdt geen volgtijdelijkheid in. Er zijn buiten stedelijk gebied ook andere locaties nodig om invulling te geven aan de afspraken uit het klimaatakkoord. Het gaat om 'meters maken' in stedelijk gebied en

Datum
23 juni 2020

Zaaknummer
2020-007246

Blad
4 van 13

‘zorgvuldige afweging’ daarbuiten. Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor de toestemming van zonnenvelden en gaan daar op dit moment verschillend mee om. De RES is dé plek waar we afspraken maken over hoe we dit samen op een goede manier begeleiden. GS willen daarom een beleidskader voor zonnenvelden ontwikkelen dat hier aan bijdraagt. Daar is ook vanuit de praktijk aanleiding voor. De ontwikkeling van een zonnenveld kent een relatief korte proceduretijd (ongeveer een jaar van planvorming tot besluit). Daarnaast stimuleren de bestaande (subsidie)instrumenten van het Rijk vooral de uitrol van monofunctionele zonnenvelden met weinig ruimte voor een combinatie met andere functies. Na de zomer zal dit beleidskader in concept gereed zijn.

2 Inhoud voorstel / argumenten voor en tegen

Hieronder volgt per locatie een beschrijving met een voorstel. In de bijlage is per locatie een kaartje opgenomen waarin de relatie met het GNN duidelijker wordt aangegeven.

buiten verzoek

Datum
23 juni 2020

Zaaknummer
2020-007246

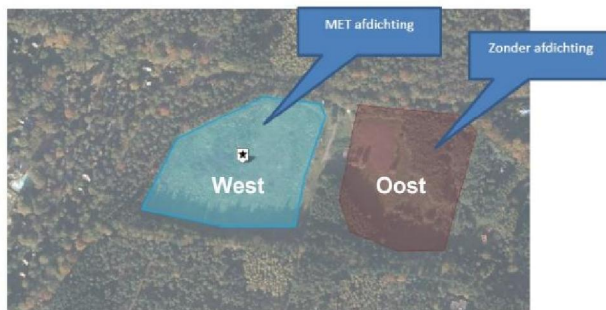
Blad
5 van 13

buiten verzoek

buiten verzoek

Voormalige vuilstort in Hattem

Powered by Hattem, een burgercoöperatie, wil samen met de gemeente een zonneveld realiseren op een voormalige vuilstort in Hattem. De locatie ligt in het GNN en is gelegen nabij de ecologische verbinding Veluwe – IJsselvallei via Hattemerpoort met ecodeuct over de A50. De locatie vervult een verbindingfunctie voor het migreren van dieren van en naar het noordelijk gelegen landgoed Molecaten. Het terrein zelf heeft een beperkte natuurwaarde door de aanwezigheid van twee verschillende stortplaatsen (Oost en West). De westelijke stortplaats is afgedekt met een folielaag en vergt nazorg. Hierdoor zijn de natuurwaarden beperkt en blijven dat ook. De oostelijke stortplaats is in gebruik als gemeentelijk groendepot en geldt als een bodemverontreiniging die minder strenge voorwaarden kent. Hierdoor biedt dit deelgebied meer mogelijkheden voor natuurontwikkeling.

De locatie met stortplaatsen West en Oost

Er ligt nog geen concreet uitgewerkt plan voor deze locatie. Op basis van de gesprekken gaan de gemeente Hattem en de coöperatie een plan uitwerken. De uitgangspunten daarbij zijn:

1. Door een tijdelijk zonneveld op de locatie West te realiseren en op locatie Oost de kwaliteit van de natuur te versterken heeft de locatie in totaal potentie om er kwalitatief betere natuur te realiseren.
2. Ook op de locatie West kan naast het beoogde zonneveld ruimte worden geboden aan leefgebied van reptielen en amfibieën.
3. Op beide locaties kan de verbindingfunctie die de locatie vervult voor dieren worden versterkt.

Voorstel

Besluiten de mogelijkheden op deze locatie samen met de gemeente en de coöperatie Powered by Hattem verder te onderzoeken. De locatie biedt perspectief om kwalitatief betere natuur te realiseren in combinatie met een tijdelijk zonneveld.

Datum
23 juni 2020

Zaaknummer
2020-007246

Blad
7 van 13

Aandachtspunt:

- Omdat de locatie ook in het Natura 2000-gebied Veluwe ligt, moet het plan voldoen aan de voorwaarden vanuit de Wet natuurbescherming. De initiatiefnemer moet hiervoor een aanvraag voor een vergunning indienen.

buiten verzoek

Datum
23 juni 2020

Zaaknummer
2020-007246

Blad
8 van 13

buiten verzoek

buiten verzoek

buiten verzoek

3 Consequenties

- **Financieel**
De uitwerking van de locaties kan leiden tot het beschikbaar stellen van subsidies voor natuur. De wijze waarop is afhankelijk van de verdere uitwerking en vergt dan een apart besluit van GS.
- **Juridisch**
 - Voor alle plannen geldt dat deze niet toegestaan zijn op grond van de huidige verordening. Besluitvorming en inwerkingtreding van de nieuwe verordening is hiervoor bepalend.
 - De locatie **buiten verzoek** Hattem vereisen een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming omdat ze in Natura 2000-gebied Veluwe liggen. De provincie is hiervoor het bevoegd gezag.

buiten verzoek

- **Beleidsmatig**
Op deze specifieke locaties zoeken GS naar de balans tussen natuur(ontwikkeling) en energieopwekking. Dit sluit aan bij de ambitie uit de kadernota 'Gaan voor gaaf' om afwegingen te kunnen maken om tot een goede balans tussen meerdere belangen te kunnen komen.

4 Risico's

- De haalbaarheid van de projecten is voor een groot deel afhankelijk van de nieuwe verordening.
- De boodschap dat GS op een aantal locaties in GNN een combinatie tussen natuur en energieopwekking onderzoeken leidt tot meer vragen van initiatiefnemers die ook graag in aanmerking willen komen voor een dergelijk onderzoek. Besluitvorming op deze locaties schept daarmee een precedent, wekt een verwachting en is een voorbeeld voor de aanpak van andere casussen. De communicatieboodschap moet daarom uitstralen dat we niet onze natuurgebieden in de uitverkoop doen. Uitgangspunt is dat het natuurwaarden in het gebied niet schaadt. De ambitie is daarbij om te kijken of er juist een versterking van de natuurwaarden mogelijk is.

Datum
23 juni 2020

Zaaknummer
2020-007246

Blad
10 van 13

- Het overwegen van energieopwekking op deze locaties gaat tot media-aandacht en wisselende reacties leiden. De kans is groot dat procedures en (staten)vragen zullen volgen. Ook omdat andere provincies (recent Friesland en Overijssel) in de media zijn gekomen omdat ze strengere eisen stellen aan zonnenvelden in het landelijk gebied. Een heldere communicatiestrategie en -boodschap is daarom belangrijk.

5 Vervolgproces en communicatie

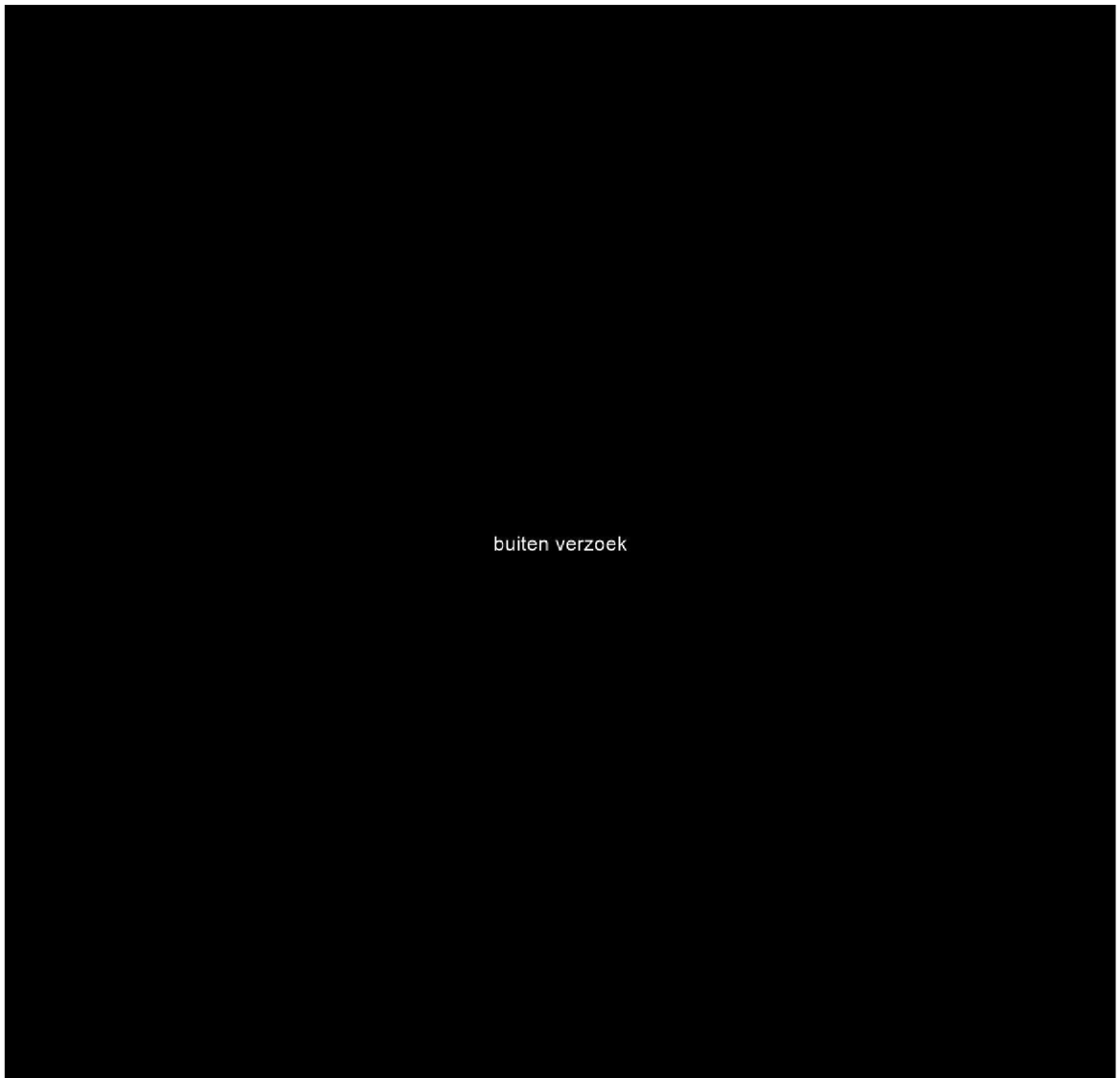
We hechten eraan onze afweging en wat we hiermee willen bereiken op een goede manier te delen met de Gelderse inwoners. We communiceren het besluit actief naar relevante doelgroepen en de Gelderse inwoners met oog voor de specifieke overwegingen op deze locaties.

Datum
23 juni 2020

Zaaknummer
2020-007246

Blad
11 van 13

Bijlage: Kaartbeelden van de locaties

buiten verzoek

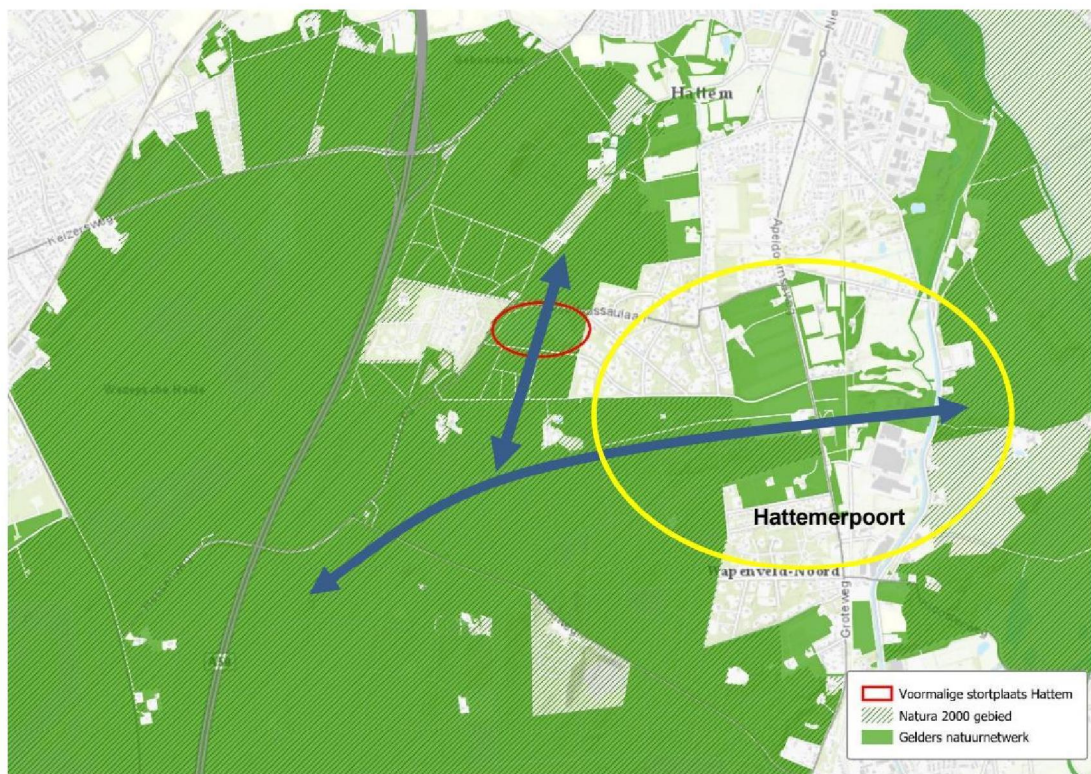
Datum
23 juni 2020

Zaaknummer
2020-007246

Blad
12 van 13

Voormalige vuilstort Hattem

Onderstaand kaartje geeft een beeld van de voormalige vuilstort in het GNN. De groene kleur is het GNN. Met een arcering is aangegeven wat behoort tot Natura 2000-gebied Veluwe. De pijlen laten de verbinding van de Veluwe met de uiterwaarden van de IJssel via de Hattemerpoort zien (Oost-West) en de verbinding over de stortplaatsen naar landgoed Molecaten (Noord-Zuid). Molecaten is een waardevol stukje Veluwe dat door de A50 en de bebouwing van Hattem van de rest van de Veluwe is afgesneden. De enige verbinding loopt over de stortplaatsen.

Datum
23 juni 2020

Zaaknummer
2020-007246

Blad
13 van 13

buiten verzoek